

JAINKOA MUNDURA?

«Dieu n'est pas mort».—(E. Borne)

INTXAUSTI'tar JOSEBA

Arantzazu'koa

...baiña Jainkoa il egin zaigu. Ez dugu Jainkorik. Ona gu guzioron pekatua, gure gizaldiaren galera paregabea. Ganr ez dugu sinesten, ta Jainkoa joan egin zaigu, edo obeki: uxatu egin dugu. Zertan, zertan gabiltz? Nun gabiltz, nun? Ba-goaz, baifia nora, anaiok, nora goaz?

Orain urte bete «Informations Catholiques Internationales» aldizkariak elkarrizketa luze bat argitaratu zuen Berak susperturik nator. Esango dizkizudanak, geienbat bertatik jasoak dituzu. Bi filosofilari dire gaurko espiritu-bizitza epaitzen digutenak: Aita Chenu domingotarra ta frantsesa; Friedrich Heer,

erritara ta irakasle, Ijeenengoak asko ta ongi idatzi du; Québec'en eman ditu bere irakasletzako zenbait urte: filosofilari ta edeslaria da. Bigarrena Austriarra dugu, ta au ere Unibersidade batean Viena'koan, irakasle; filosofilari onen ametsa, kristau pentsaerari, teknika-bidez, bidetxigor berriak idekiztea izan da. Gaurko kristauroi gogor egiten digu: ez omen gera bear genuenak, ez gera gaurkoak; joan diren gizalditarrekin bizi gera agian...

* * *

Mende bakoitzak, gizonon antzera, bere aiurria du. Gizaldi bakoitza, andik eta emendik jaso dituen arnasa, gose ta kezka mamitu da. Aro bakoitzari izaera, tenperamendu, jakiña eman zaio, ta ortik dario bere nortasun apartekoa. Gure mundu onen Elizarekiko jokabidearen zioa ulertzeko ere, gizarte au ezagutu egin bear dugu; bestela, aizeari zaplastaka jardungo baigñake. Elizak ta eliztarrak mundua maitatu egin bear dugu, maitasuna baida apostolutzarik biribillena; maitatuko bada, orde, alde aurretik ezagutu egin bear.

* * *

Gaurkotarren espirituak joera asko ditu; baiña guziotan nabarmenena Eliza-kanpotik ibitgurea. Zorionez, mundua azi egin zaigu, ta erritarrak ez dire orain Erdiaroko xoxokumeak; Eliza-babespea gozoa da, baiña gozo guziak bezela bere neurriak izan ezkerok... Birjaiokundetik, dalako «desacralisation» ura zabalagotzen doakigu. Aspaldi aretan oro eliztarra zen; erriaren balio bikaiñen denak Eliza-babesean bizi ziren, gizartearen alabearrez. Elizaren aritzak itzal mardula ematen zion gizarteari. Elizaren eginkizuna bere jatorrizkoa baiño edatuagoa zen. Kristau gizartea, aur-oialetan bizi zen. Baiña arrezkero talo asko jan du gizonak eta mauka-mauka jan ere, bereziki Frantzi'ko iraulmatxinadatik onerakoan.

Konstantino'k sortu zigun gizarte-suerte ura itxulipurdikatu zen, Aro berriek aren gizabideak aaztu ta sasipetzean. Elizak mundu onetan tinkatu bear dituela bere oiñak, egia bada, eginkizun ori bete-betean egiztatu zuen Erroma-Germani Jaureriak, Inperioak; baiña gaur bes-telakoak gaituzu. Kristaudiak ezagutu egin bear du mundu berriaren gizabidea, ez du beiñolako gizartea-ren artu-emanekiko amesetan lo egiterik. Erdiaroko kristautasuna il zen, ta zertarako eldu, amorroz, joan ziren mitoei? Gorputz ustelkorrera ez ote dugu, ba, etxe-kanpora botatzen? Konstantino'ren gogodorea il ziguten, ta zertarako berpiztu nai genuke? Laga ditzagun pekatu zarrak mendeen zerraldoan luze, illak dire-ta.

* * *

Gaurko semeok ez dire, noizbait urrutian, eliz-teillatupeko kabi zaarrean jaiotako erranderak. «Ai-Mari»-ko enaraek aspaldi aaztu zuten elizpeko kabia, oraingoek ola inguru-marietan dituzte beren txorrotxio ta ametsak...

Erdiaroko eirien bikaintasun-neurria eliz <• kanpandorreen luzeak ematen zigun; baiña gaur beste ibillerak ditugu: «Joan ziren enarak ez dire itzuliko...» Gure ideia ta burutazioak bide berriak urratu dituzte ta urraluko ere.

Jakintza - zaletasunak kilimatzen du gure gizaldia. Aspaldiko Paris'-

ek, Tokio, Mosku, Harward, Columbia, Pekin ditu gaur izentzat. Gizona, zerurantz begiratu ta bertan murgildu da. Izar artean, izar egin du bere burua. Izadi-aundian edo ttipian gizona errege. Atomoaren indarra eskuetan dauka; xomorro kaxkarrenak ere ikusi ditu, ikusi ta ezi, giza-morro bihurturik. Bizia ez dugi sortu, baiña bai luzatu, ta gere neurrian bederen, ba - gera kreatzaille. Erdiaroko bizitza ogei urtetik irurogeitamarrera luzatu dugu, ta laister gerake 100 edo 120 urteetan. Oraindik orain, XVIII'an, batzbestezko bizitza 33 urtetara oztai-ozta iristen zen.

Ta bizia bera ere ez ote dugu gere eskuetan mamituko? Ain urrun ote da, ba, gure amets ori? Ludiazear egalari doakigun gizona ez ote zaigu bizi-iturri biurtuko? Ludian dagokigun auzo koskor onen esiak autsi baditugu, zergatik ez dugu beste ainbeste biziaren ezkutu - kuxarekin egingo?

Jakintzak ez gaitu kanpora baka-rrik eraman, barnera ere bultzatu gaitu. Giza - espirituak ideki dugu. Psikanalisiak mundu ez-ezagun bat parez-pare erakutsi digu. Gaitza, oiñazea, gosea, auek dire laister menderatuko ditugun etsaiak. Bat - batean, amestu-eziñeko mundu batera goaz. Ta guzi ok berreun urte ez di-tuen zientzi onen bideetatik. Nola ez maitatu jakintza onurakor au?

Aurrerapen onen zergatia ez da materia - zaletasun zarpilla. Gaurko jakintsuak espiritua rnaite dute,

materiazko espiritua bada ere. Ongatik bizi-gose bat daukagu gaur nagusi. Maitasun-jakite iturrira eldu nai luke gizonak. Irrits orrek arte» gatzen du giza-gogoa. Ez ote da, go-ro, oraindaiñoko materia makerra espirituaren kutxa ta gordeleku.

Gaurko gizadia ezeren errudun egitekotan, ez dezakegu materialisimuz zamatu. Leibnitz, espiritualista, urbillago dabil gaurko materia-zaleengandik, beñolako jainkogabe jatorrak baiño. Kristauok ezer gutxi ezagutzen dugu materia-dialektika. Bere bikaintasuna sakona da. Kristau intelektualok Engels ta Marx, Hegel eta Lenin aztertu ditugu; baiña ez da aski. Dialektika au Errusi amaigabearen arima ta espirituz emaitua dago. Materia - zale izango da, baiña ala ere mistikahatsa dariola datorkigu. Materialismuari Errusi'ko estepa isillak bere amets luze, negarti ta sakona itsatsi dio. Lau zabalaren ertzean eserita, Errusi-arimari bere otoitz-zotiña entzunik, Marx'i bere espiritu zenak dizdiz egin dio begietan. Materia-dialektika Jainkoaren atsez esnatu egin da. Materialismuak mistika bat du, Errusi Aundiarena. Au guzia konprenitugabe ez dezakegu materialismua epaitu.

Materialismuak materia maite du, baiña biziaren kezkek darama orretara. Gizonok biziaren kezkatigabiltz. Materia biziduna da ta «bizitasun» ori maite dugu. Bizia bizi da denon baitan; bizia ta bizitz-borroka, gora ta gora doan bizia... Bi-

zi-zorabioz mozkorturik gera. Baiña bai ote dakigu norako ta nolako bizia nai genuken?

Zoritzarrez, gaurkotarrok ez dugu entzun bide zuzenera garamazkiken adarrotsik. Baiña, errian bertan ere, ba-da mistika bat. Gizonak bere kolkoan alako dei me ta maitakorra sumatu du: zugan duzu Jainkoa; ez dakizuke ezer gaitzik gerta; zure bizia Jainkoaren altzoan dabil kulunkari... Izan pake! Zu, gizon ori, errealidade biziaren emari gozo zera; Jainkoagandik irten ziñan ta Beragana zoazke... Jaunagan zeranez, ez izan bildur: ez dago pekaturik!

Giza-maitasan au bere ondore guzietara ixuri da. Mistika berri onetan blai, darizkio gizonari bere espiritu - cmariak: musika ta eleberria, pintura ta olertia, denak laiño epel onezaz bilduak datoz. Munduaren maite-arnasa xurgatu nai gनुके: izadia maitagarri da, ta gu, geu, areago. Zergatik ez, ba, ardo gozoa dastatu?

Ona gaurko joera baten iturburua; ortik jaio da Sortalderako griña. Sortaldeko bizi - moldeen gosea piztu da europear aunitzengan. Gizabarnea indarberritu egin bear da; mundua ta bere aalmenak giza-osakuntzan agortu bear genituzke. Yoga, Zen, Tantrismua: onatx Sortaldeak eskintzen dizkigun ainbat bide. Europear askok, kristau sasir mistika batean aurkitu ez dutena, Sortaldean billatzen dute. An ez baida esirik... Eliza arri . elkortu

egin zaigu; erri arruntarentzat baiditeke oraindik baliagarri izatea, baiña gogoaren gose ta espiritu-izae-ra obeago bat nai dutenelzat zer da kristau Eliza gugan den gora-dei onen itzalgarri baiño? Egi neurtu ta elkortuen orde z obe ditugu biziaren egi-maitasunak... Jainkoaren ta gure artean ez dugu bestelako bitai> tekotasun aizunik nai. Guzi oien, dogmaen, gaindik bizi nai luke gure Jainko-gizon maitasunak. Emen dazta Sortaldearen bikaintasuna: Gandhi mistika onen apostolu. Jainkoa ta gizona, elkarrongan biziko gera.

* * *

Mistika-zaletasan au nora doakigu, ordea? Zein da bere azken elburua? Gizonaren espiritu-gose onek nora garamazki? Maitasan berri onek gerongan ote du bere azken eserlekua? Edota, jakintzak damai>gun munduan? Ona, Eliza Amari aurkezten zaizkion galdera larriak. *Geugantasunez* aseko gera edo Besteaganaiño eldu arte ez da guretzat pakerik?

Bizia amesten dugu, baiña zernolakoa? Aldez aurretik esan zigun Norbaitek: «Neu nauzute bizia». Beraz, Norbait orrenganaiño el gaitetze edo geugan geldi... Gose gabiltz, zeren gose, ordea? Au da Elizaren kezka: edonun espiritu-billa dabilen gizadia kristautasunaren aurkako denentz jakin bear dugu. Kristo'k kristau egin zuen mundua,

ta guk beste ainbeste egin ote deza-
kegu gaurko udaberri onen ondo-
renarekin. Birjaiokundetik onaiño-
koan oinbeste osiñetan ur ustelak
edan dituen gizadi au Kristo'ren
iturri gardenera erakarri ote gene-
zake? Kalbario'peko jende - taldeak
bezela begiratuko diogu Kristo'ri
edo espirilu-goseak Beragana gar?
mazki, Bere ondora?

Galdera oni ez diogu alde-aldera
erantzun bear. Mundua ezagutu ta
maitatu egin bear dugu, bere joera
ta barne-miñak konpreni ditzagun.
Onelako edo bestelako tzarkeriak
dituela-ta, ez dezakegu zaputz. Joan.
aldiak obeago zirela-ta (?), etzaigu
bidezko iges egitea. Manikeismua
aspaldi ezetsi zuen Eliza Amak. Gu
ere mundutarrak gera, munduko
Elizaren seme. Zeru ta ludi-izadiak
gugan besarkatu dire; batasun aus-
kor onek erdi-oiñazez zastatuko gai-
tu, baiña askabide paltsoa litzake bi
izadion indar-lokarriak etenaraztea.
Bakoitzari berea dagokio, ta guk ra
dezakegu ez bata, ez bestea uka.
Emen dago kristau izatearen oiña-
zea: oiñak lur gorrian ta biotza got-
raka... Au gure ezbearra!

Kristo'k apostolutzara deitu gin-
tuen. Geroztik, leen baiño ere anaia-
go gera kristauok gizadiarekin. Ja-
torriz dugun mundutar izaeraz gain,
zeru-dei berriz lotuak baigaude.
Kristo'k anaitasun berria eman zi-
gun: Bera da *guzion* gizadi *osoaren*
elburu *bakarra*. *Bera gizctristoriasren*
ardatza.

Baiña eskeiñi digun anaitasun au
oraindik jomugazkoa da soillik.
Anai-gogo au gure eragitez ta egi*
tez egizta dezagun, elkarizketa sor-
tu bear dugu. Gizadiak maitasun-
anai izan bear du, ta anaiarte au
espirituzkoa datekenez, biotz - go
goak, adimenak eta biotzak, batu
bear dire: elkar ezagutu ta, berezi-
ki, elkar maitatu. Sor dezagun
ANAI-ELKARRIZKETA.

Elizak, edo obeki, kristauok zer
egin bear genuke munduak konpre-
ni gaitzan eta zer onen aberaskiak
maita ditzagun? Ez gaitezen, bil-
durti, etxozuloan sar. Mundua gaiz-
ki doala? Bapo! Ta zer egin duzu,
ta dut, erbestera joan ez dedin?

Ona esamiñakizun ederra...